

763

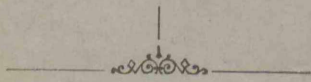
יצאה לאור ע"פ כ"ו יקר

מאת

דוד כהנא

קנינה להם שירה, מלים

אדעססא

נדפוס של אנא דוכנא

תרנ"ג.

מדינת רוסיה
המנדט הרוסי

קטרינענשט. 83.

קינה

למשה רימון

רב תורות לירידי היקר החכם הגביר כמוה"ר

ברוך הארמענשמיין נ"י

אשר הויל כסף מכיסו על הרפסת הקונה היקרה הזאת

המו"ל.

קינה למשה רימון

איש צעיר לימים ורב תבונות

חוקר מקובל משורר ורופא, שנהרג על קידוש השם בן כ"ד שנים
בשנת ה"א. ק"ץ ליצירה, במחוז סיציליא בקצה ארץ איטאליא, בדבר העלילה
אשר שמו עליו הנכרים. ויום אחד לפני מותו, חבר בבית האסורים
את הקינה הזאת

ו כ ע ת

יצאה לאור ע"פ כ"י יקר, עם מבוא והערות ותקנים

מאת

דוד כהנא.

אדעססא

בדפוס של אבא דוכנא

תרנ"ג.

ПРИЛОЖЕНИЕ КЪ ИСТОРИИ ЕВРЕЕВЪ

І. І. Гурлянда

Составлено Д. КОГАНД *187*

ОДЕССА,

Типографія А. М. Дыхно, уг. Почтовой ул. и Покровскаго пер. д. № 31.

1892.

הנהלת
המחלקה
המזרחית

מחלקת המזרח

המחלקה המזרחית
המזרחית
המזרחית
המזרחית

Дозволено цензурою. Одесса, 20 Сентября, 1892 года.

Книжки

Книжки

Книжки

Историческое общество

Историческое общество

Историческое общество

Одесса

Историческое общество

1892

מ ב ו א .

הקינה הנפלאה הזאת מר' משה רימוס, איש תמים דעים ורב תבונות, מצא אותה כבר הח' הנודע רמ"ש בכ"י על קלף ישן, והדפיס אותה בשנת תר"מ בהחלוץ מחברת רביעית (צד ס"ו), עם הערות ותקונים מאת יה"ש, אך מאשר שלא היה בידם רק כ"י אחד, לא יכלו שניהם לתקן את נוסחה אל נכון, ולהסיר ממנה השבוישים והשניאות הרבות שנפלו בה באשמת הסופרים, ונלקתה בחסר ויתר וחלוף, ובהרבה מקומות נשאר דבריה בלתי מובנים, ופג מהם מעם וריח השיר, עד שאמר רמ"ש על רימוס שלא היה משורר, ושירו כקול הסירים תחת הסיר; והנה לפני שנים אחדות מצאתי הקינה הזאת בכ"י אחר, בנוסח יותר טוב ומתוקן מאשר בכ"י של רמ"ש, גם יש בה עוד בית שלם, והוא סימן ל"ח: סוערה עניה אמי וכו', החסר אצל רמ"ש לגמרי, וע"י שני כ"י האלה עלתה בידי כעת אחר עמל רב לתקן את נוסחת הקינה הזאת, ולנקד אותה כהוגן, ולבאר את דבריה במקומות אחרים, וכמעט רוח חיים בא בהרבה חרוזים בהקינה הזאת; ובאמת רוח השיר נחה על משה רימוס, רק נחוץ לנו לדעת את המקום והזמן שחבר את קינתו זאת, כמו שאמר בהקדמתו: ובכ"י תמרוזים ובבלתי מחשבה והסתכלות, לקחתי הקולמוס, והייתי צועק וכותב; והמ"ל יה"ש אשר ערב את לבו לעשות תקונים בתורת משה, אשר באמת גדול עונו מנשוא, לא ידע איך לתקן שיר חול של משה רימוס, והעיר במקום שלא נחוץ ולרוב על דברים קמני ערך, ועל ענינים קשים עבר בשתיקה, כמו בחרוז כ"י בסוף: אזי לא יהנו במינים, וכן חרוז ל"ד: והלמודיות שיר למדנה. חרוז מ"ד: אז גומוני, שקשה מאד להלמם לא העיר מאומה, גם במקום שתקן לא תקן כהוגן, למשל, במקום הנאמר בכ"י "מדמה עם המשער" תקן על משער עם המדמה, ולא ראה שחסר פה החרוז, וכדומה; ובכלל נראה שיה"ש לא ידע פרק בשיר

ובדבר תולדות רימוס נודע לנו שהיה ממזרחא בספרד, ומקום שבתו היה בסיציליא, ולפי השערת צונץ היה נכד לר' משה רימוס בן רובלושל ממזרחא, שחי בשנת ה"א קל"א ברומא¹; ומצב היהודים במחוז סיציליא היה אז ברע מאד, בשנת ה"א קפ"ח פקד המלך אלפונסי החמישי, כי לא יתנו ליהודים מקום לשבת מחוץ לרחובות היהודים, וכיהודים וכמחמדנים ישאו על בגדם אות קלון, גם צוה שירדשו הכהנים הקטולים לפני היהודים על דבר אמונתם, וכדומה²; וכאשר נכתר ר' משה רימוס בעל הקינה הזאת בשם רופא אמן, והוא היה עוד צעיר לימים, יפה תאר

¹ עיין בספרו נאכטראג צור ליטעראט' (צד מ"ו), ובספר קורות היהודים בנאורא (צד קס"ט) מאת קייזערלינג.

² עיין צונץ בספרו צור געשוכטע (צד תצ"ה).

ומלא חכמה ודעת, גם היה בקי בשלוש לשונות, או מרוב קנאה כפי הנראה, יצאו הרופאים הנכרים בסיציליא, להתעולל עליו עלילות ברשע, ויצאו להרוג נקי וצדיק, ואנרו כי נתן סם המות לנכרים וע"י זה מתו; ועוד הרבה שנים לפני הוזהר הרופא היהודי בספרו הנמצא עוד בכ"י, ושמו ספר היושר לאמר: רופאי האומות מקנאים אותנו ומתגרים בנו על כרחנו, ולפעמים צריך לבאר חכמותינו בפניהם, ואם ישמעו ממנו אין נודע, יאמרו זה יהרוג האומות, לכן אני מיעץ לכל איש יהודי שלא ישום יד בנכרי, אם אינו יורע להשיב להם על חכמת המבע על הדברים נאותים לידע, עב"ל 1; ובסבת העלילה הזאת, נאסר ר' משה רימוס כפקודת הממשלה בבית הסוהר, והוגד לו לאמר: מחר תמות רק בזאת נאות לך, אם תעזוב את הדת, או תצא לחפשי, אבל הוא עמד בנסיון, ויבחר מות מחיים בהיותו עוד צעיר לימים, בן כ"ד שנים ומלא כח עלומים, ונהרג על קידוש השם בארץ סיציליא, בשנת ה"א, ק"ץ ליצירה, לראבון נפש אביו ואמו וקרוביו וכל עמו

וביום האחרון לפני מותו, חבר ר' משה רימוס בכית האסורים את הקינה הזאת: מי האמין וכו', אשר ממנה נראה את רוחו הכביר וכוהו בשיר, כי בעת שהחרב היתה מונחת על צוארו, לא אברו עשתנותיו, וישר את שיר נהי האחרון, ברוב חכמה וכשרון, ויש בו מ"ו בתים, ולפעמים יש ג"כ מספר קצוב להתנועות, גם חתם את שמו משה רימוס בראשי החרוים כמה פעמים, ובקינתו זאת יעורר לבבות לבכות ולקונן עמו על גורלו המר בבני תמרורים. ומלבד הקינה הזאת עשה מקודם שיר לשמחת נישואין לאחד מירידי, ירחמיאל עם כלתו חנה, ובו י"ד שורות והתחלתו: לאל עולם אשר נעלם, וסופו: ישמח חתן עם הכלה, גם חבר שיר קדש: מלך עולם וכו' והשירים האלה ישנם עוד בכ"י 2; ועל ידי משה רימוס בא ספר "האות" מהמקובל אבואלעפאי, ליד הרופא והמשורר ר' משה די ריאמי, מחבר הספר מקדש מעט, כי שניהם היו בזמן אחר 3, ור' משה רימוס נקבר בעיר פלירמו בארץ סיציליא, מהוץ לעיר תחת החומה, וקינתו הזאת שקונן לפני מותו, אשר ממנה נראה שלא השאיר אחריו אשה ובנים, יצאה מבית הסוהר ובאה לירי מוידעיו וקרוביו העלובים, ועל ידה נשאר שמו לזכר עולם

אדעססא כ"ח תשרי תרנ"ג.

1) עיין בספר געשיכטע דעס ערצעהלונגס' מאת גידעמאן חלק ב' (צד של"ז)

2) עיין צונגן בספרו לישעראטורגעשיכטע (צד תקכ"ג)

3) עיין דוקעס בספרו צור ראבבינישען שפרוקאנדע (צד ס"ה); וספר האות לאבואלעפ' נדפס

כעת בספר עמרת צבי (צד ס"ו)

קינה למשה רימוס

בהנו"א¹.

קוננתי אותה יום א' ² כי אמרו לי כי ביום הכא אחריו עתירים להרגני, אוי לי, יהיה רצון שתהיה מיתתי כפרה לעונותי, ובבכי תמורדים ובבלתי מחשבה והסתכלות, לקחתי הקולמוס, והייתי צועק וכותב, אשביע בה' אלהי ישראל, שכל מי שתניע לירו, יעתקנה ויקראנה וישלחנה לאחרים, עד שתניע לידי קרובי העלובים ורשום בה שמי: משה רימוס, אוי לי והוא לנהי, ³ הוי כחמאינו! —

א.

מִי הָאֱמִין בִּי כְמוֹת נָבֵל
יְמוֹת מִשְׁכִּיל דּוֹרֵשׁ אֱלֹהִים
וְכִאֲלוֹף לְטִבַּח יוֹבֵל
הוֹבֵל מִשָּׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים

ב.

מְקַטְרֶגֶת מִדַּת הַדֵּין, בִּי נַחְרִים
זְעִיר אַפִּין עִם בְּעַל הַחוּטִים⁴
אֶסְפוּ נְהָגִם פְּנִים מְאִירִים
וְעֵתִיק יוֹמִין אֲזַנּוּ אוֹטִים

¹ ר"ת: בשם ה' נעשה ונצליה אמן, עיין פרודלענ' בספרו על הראב"ע (צד ס"ט) ונהנו הקדמונים לכתוב כן בראשי ספריהם

² א' הוא הקצור מן מלת אחרון

³ והוא לנהי, הכונה על שמו שהיה לנהי ויללה

⁴ כהנם תקן יה"ש פה: מקטרגי כי בכ"י שלי נאמר ג"כ מוקטרגת, ויה"ש לא ראה שהמלות, בי נחרים, נמשכות למטה, כי נחרים זעיר אפין וכו', ובמקום וזעיר אפין, צ"ל זעיר אפין, כמו בכ"י שלי; בעל החוטם היא ספירה הראשונה הנקראת, "כתר" אצל המקובלים וכן אמר הרמ"ק בספרו אילימה (פ"א ד' ס"ט ע"ב) וז"ל: והנה הכתר נקרא בעל החוטם ארך אף, ולמטה בז"א (זעיר אפין) קצר אפים מצד הדין, (שם ד' ע') לכך היה רב המנוגא סבא אמר בתהלת תפלתו לבעל החוטם אני מתבקש לבעל החוטם אני מתחנן כדי להשקוט דינין תתאין; ועיין גמ' תענית (ד' ס"ט) ורש"י שם: מה החוטם מיפה את הפרצוף וכו'. וזאת אמר רימוס: פנים מאירים, שכונתו שהם ואירו את פני ה' ובעת אספו נהגם

מחויב המציאות אחד בלי גשמות
פועל וצורה תכלית קדמוני
חכם יכול רוצה, בלי שנוי ודמות
אלי אלי למה עזבתני⁽¹⁾

מול הרע עם קלקול בחירה
היו בעוכרי, עם סוד נסתר
פי באמת שבר עברה עברה
לזאת יתרה לבי ויתר

שרי קדש אבות עולם קינה
שאו נא, כתר חכמה ובינה⁽²⁾
התסר והדין עם רחמנא
הוד נצח יסוד עולם שכינה

שבו נאספו עמקי האין
סר הצל יום סר צלי ומתי
לולא אשובה ליהוה אשובה, עין
תחת עין, כן לגזור רציתי⁽³⁾

(1) בכ"י שלי יבוא הבית הזה מקודם, ואחריו יבוא הבית מול הרע וכו' ובאמת כן צ"ל לפי חענין
(2) בכ"י שלי וכן אצל רמז"ש נאמר במעות, "שאינה" נגד דקרוק הלשון, וחקנתי על: שאו נא
(3) בכ"י רמ"ש הנוסח: לולי תשובה לה' אשובה וכו' כן לגזור רציתי, ויה"ש אמר החרון הזה
לא ארע פתרונו, ובכ"י שלי נאמר: לולא תשובה לה' משובה וכו' כן לגזור רציתי; אבל לרעתי
שתי הנסחאות נתקלקלו מעט, וצ"ל כמו שחקנתי: לולא אשובה לה' אשובה, והוא ע"ד הכתוב
(קהלת י"ב, ז'), והרעה תשוב אל האלהים, וכונתו אחרי שאמר מקודם "שכל" הספירות כלו
ושבו אל עמקי האין ע"י מרתו והוא גרם להן זאת, ואמר עוד במליצתו בדרך הפלגה, לולא
אשובה לה' אחרי מותי, או רציתי לגזור עלי שגם רוחי יכלה כמו הספירות האלה, וכמו שעשיתי
להן ששבו אל האין, עין תחת עין—מדה כנגד מדה כן ועשה ג"כ לי; ולגזור מעמו, לחרוץ

ז.

שְׂכָלִים נִבְדָּלִים שְׂרֵי מַעֲלָה
וּמְלֵאכֵי שְׁלוֹם מִרְיָם יִכְבְּיוּן
עֲצָמָם וְעַלֵּיתָם בְּהַשְׁפֵּלָה
יּוֹם יִחַרְגֹנֵנִי הַכֹּל יִהְיִי יוֹם י'

ח.

שָׂכַל הַפּוֹעֵל יַעֲשֶׂה אֲבָל
שְׁעִיפֵי יִשְׁיבֹנֵנִי בְּעִבּוֹר חוֹשֵׁי
כִּי לֹא יִשְׂאֵר מִזֶּכֶן לְקַבֵּל
כַּמּוֹנֵי שְׁפָעוּ, שְׂכָל אֲנֹשִׁי²

ט.

שָׁמַיִם לְבָשׁוּ קִרְדוֹת, וְשָׂק
שָׁמוֹ כִּסּוֹתָם הַגְּלִגְלִים
יּוֹם מוֹתֵי עֲרִבּוֹת נָח, לֹא חֶשֶׁק
כַּמְשַׁפְטוֹ, לְהַשְׁוִי בְּנֵי אֱלֹהִים³

שָׁמוֹ שָׁמַיִם לְאִכְזָרִיוֹת מוֹתֵי
גְּלִגְלֵי מוֹלֹת מְרִכּוֹז נְשָׂה
כַּכְּבֹשׁ וְאֶלּוֹף יוֹבִילוּ אוֹתֵי
יְדֵי וְרַגְלֵי תוֹאֲמִים מְלַמְּתָה⁴

משפט כמו ויגזר אמר (איוב כ"ב כ"ח); גם הנוסח לנדוד טוב, והוא מלשון ומתבל יגדהו (איוב י"ח, י"ח) והכונה על רוחו ונפשו שידור ויכלה מן העולם

¹ הכל יהמיון ע"פ הכתוב (תהלים ל"ט, ז) ואצל רמ"ש הכל יהמיון בטעות, וכונתו שהשכלים נבדלים וכו' יהמיון כי עצמם ועליהם בהשכלה כעת הכל אחר שנהרג רימוס ומת

² כונתו שידוע בנפשו ששכל הפועל יעשה עליו אבל, יען לא נשאר אחריו אדם בעולם, שיקבל שפע ממונו כמוהו

³ כונתו על מה שאמר הרמב"ם בספרו מו"נ (חלק שני פ"ד) השכלים הם המלאכים המתקיימים אשר באמצעותם יתנועעו הגלגלים

⁴ מכאן ואילך החל ר"ש דימוס לקונן ולהגיד בקונתו, כי גם ה"ב מולות יצחקו מרה על

יא.

הן אַחֲרֵינִית כַּחֲלוֹף סַרְטָן
יְדֵי אֲסוּרוֹת וְעַרְפֵי יַעֲרוֹף
וּמְשׁוֹפְטֵי עַל יְמִינֵי כֶשֶׁמֶן
דְּמִיזְגוֹ כְּאַרְיֵה יִכְסֹף לְמַרוֹף

יב.

הן צַעֲקַת בְּתוּלָה, צוֹעֵק קוֹבֵל¹
מֵאֲזֵנֵי מִשְׁפָּט, שׂוֹאֵל וְאִין עוֹנֶה
מוֹסֵר בְּעַקְרָב נֶחֱבֵל, בְּחֶבֶל
קֶשֶׁת דְּרוֹכָה, נֶכְחוֹ פוֹנֶה

יג.

הן בְּשִׁסַּע הַגְּדִי יִשְׁמְעוּנִי
אֹזֵי לְעֵינַיִם כִּף רֹאאוֹת הֵן
אֲדַלֶּה בְּדִלֵי דְמַעוֹת עֵינֵי
עַד פִּי דָגִים יִדְגוּ בְּהֵן

יד.

הֵגָה וְקִינִים פּוֹכְבֵי לֶכֶת
יִשְׂאוּ, נְבוֹכִים פּוֹכְבֵי נְבוֹכָה
הַשְּׁבוֹת שְׁבַתִּי בִּי נִסְמְכַת²
פִּי תְבוּנָתִי עֵתָה נִשְׁלָכָה

אכוריות סתו, וחשב אותם פה כסדר, ובמלת כבש זאלוף כונתו על מול טלה ושור, ואחריהם
חשב תאמים, סרטן, אריה, בתולה מאונים וכו', ומה נשגבה כעת מליצתו ! —

¹ קובל לשון תערימות ברברי חז"ל כמו (ידיים פ"ד) קובל אני עליכם פירושים

² פה יצא להגיד כי גם השבעה כוכבי לכת ישאו עליו קינים והגה, וחשב אותם כסדר כפי
תכונת כל אהר ואחר אצל הוברי השמים, ואמר כי שבתִי תשבות כמו שאמרו חז"ל (שבת קנ"ו)

טו.

הַצְדִּיק אֲבָד יִקַּר רוּחַ נְאֻמָּן
צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְהַגְלִיּוֹ נְאֻמָּה
מֵאֲדָם יִבְכֶּה עַל רוּפֵא אֻמָּן
דָּאִין וְקַמִּיל, שׁוּר שְׁלוֹם זִנַּח

טז.

הוֹד יִפֶּה עֵינַיִם פְּרִצוּף בְּהִיר
נִזְנָה אֶסֶף נִגְהוּ בְּהַרְוֹג נְקִי
פּוֹכֵב יִדְאָג עַל סוּפֵר מְהִיר
בְּשִׁלְשׁ הַלְשׁוֹנוֹת הִיָּה בְּקִי

יז.

הֵן עַד יִרַח וְלֹא יֵאָהִיל
לְקוֹ מְאֹרוֹת יוֹם לְקִיָּתִי
וְלִשְׁמֵשׁ שֵׁם בָּהֶם אֵהֵל
הַשֶּׁךְ מִשְׁחֹר יוֹם נִהְרַגְתִּי

יח.

רְאִשִׁית הַזֵּינָה חֲמֹר וְצוּרָה
וְהַעֲרַר מִסְפָּד יַעֲשׂוּ כְּתָנִים
מִבַּע וְתִנְנוּעָה רַחֵק נִקְוָה¹
הַתְּחִלָּה חֲצוֹנִית צוּרַת הַמִּינִים

האי מאן זיבשבתאי וחי גבר מחשבתיה בטליון: ואמר עוד בשירו כי צדק ואנח על הצדיק אבד, וכמו שאמרו שם חז"ל: מאן דבצדק יהי גבר צדקן זכו' ועיון הראב"ע בפי' הג' שמות (כ' י"ד) ואמר ר"ש רימוס תשבות שבתו, יען שבתו הוא מן שבת שהוא זו"ל כמו: שבת היא לה' (ויקרא כ"ג, ג')

¹ נקודה כמו (ישעיה נ"א א') מקבת בור נקרתם, ובדברי חז"ל נקורא

יט.

ראשון לחמרים היולי נעדר
פועל הצורות, אין מקבלם
כח ואפשרות תמיד בו דר,
ועלי יתנו בכי קולם

כ.

רעה אחותם ארבע יסודות
איכות פועלים ומתפעלים
הרבה ערוב מזג סגולות
אשר ממעל הם נאצלים

כא.

רגשו המורכבים הארבע
דומם וצומח חי ומדבר
נצחי החומר עברי הטבע
הדוממים אין בהם כח התחבר

כב.

רגזה הנפש הצומחת
זן ומגדל מוליד עם משרתיהם
תנועתה בעצם מעל רוחות
ועינה תחוס על כליהם

כג.

רגשה המרגשת: ראות, שמוע,
ריח, טעם, מושש החיצונים
חוש משותף — מרמה עם משער — ידמוע
מתעורר, מגיע אלה בפנים

כה.

רַעַשׁ שֶׁכֶּל מַעֲשֵׂה מַהֲדַאָּה
דַּעַת טוֹב וְרַע בּוֹ מְפִירִים
מְלָכוֹת מְדוּת עִם הַנְּהַגָּה
מְדִינִית, יִבְכוּ בְּכִי תַמְרוּרִים

כה.

רַעַשׁ הַשֶּׁכֶּל הָעִיּוֹנִי
חֲמָרֵי וְנִקְנָה וּפּוֹעַל אֲצִלוֹ
מוֹשֵׁב לֹא שׁוֹן עִם הַזְּמַנִּי
מְבוֹגֶדֶת דְּבָקָה לְעַצְמִי לֹא הַשְּׁבִילִי¹

כו.

יִשׁוּת וּמַהוּת מְקַרָּה וְעַצְמִי
סוּגִיו וְהַבְּדִילִיו אִישִׁים מִיָּנִים
סְגוּלָתוֹ וּמְקָרוֹ נִבְדַּל גִּשְׁמִי
כַח בְּגוֹף אֶרֶץ לֹא יִהְיוּ נִקְנִים²

---

¹ פה יפרש יה"ש בזה"ל: כלומר לא השבילי לדעת הבגידה אשר דבקה לעצמי, אבל הוא בעצמו לא הבין מה שאמר, ולדעתי נחויץ לתקן פה מן הנאמר אצל רמ"ש: מבוגדת דבק לעצמו, וכן נאמר בכ"י שלי: בוגדת דבק בעצמו, על מבוגדת דבקה לעצמי, כמו שתקנתי בפנים וכונת רימום בהמלות: דבקה לעצמי, על הנפש החיונית אשר דבקה בעצם הגוף, וכן אמר ר"ש בן גבוריל: היות הנפש דבקה לגוף דבקות מקרי וכו' אבל כנפש נקנה מציאות יותר שפל, שבו ידבק הגוף לה וכו', היא (הנפש) מתדבקות אל הגוף, עיין בס' חמדה גנוזה (צד ב'), ויאמר רימום במליצתו כי השכל העיוני וכו', לא השבילי לדעת ולהבין מפני מה בגדה נפשו בו פתאום אשר עד הנה היתה דבוקה בעצמו, וכעת תרצה להפרד מגופו

² בכ"י רמ"ש נאמר פה בסוף ההרוז: או לא יהגו כמינים, ויה"ש עבר פה בשתיקה, אך בכ"י שלי נאמר: כח בגוף אר... לא יהיו נקנים, ותקנתו, כח בגוף ארץ וכו'

כז.

יִלְלִיל נִצְחֵי תוֹרָה שְׁבַכְתָּב
תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה מִר תִּצְרַחֵי
דְקָדוּק וּמְסוּרֵת חֲרוּז וּכְתָב
יִבְכֶּה אֶבֶן עֲזָרָא יִדְאֵג הַקְמַחֵי

כח.

יִזְעַק בְּמִרְה מוֹרָה הַנְּבוֹכִים
סוּדוֹת הַנְּבוּאָה שְׁתוּף שְׁמוֹת
טַעְמֵי מִצּוֹת עָלֵי בּוֹכִים
דַּעַת מְדַבְּרִים שְׁרֵשֵׁי חֲכָמוֹת

כט.

מַעֲשֵׂה מְרַכְבָּה מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית
יִשְׂאוּ בְּכִי וּנְהִי, סְתָרֵי תוֹרָה
חֲכָמַת הַקְּבֵלָה עִם הַמַּעֲשִׂית
סֵפֶר הַזוֹהַר סֵפֶר הַיְצִירָה

ל.

מְדַרְשׁ רוֹת עִם שִׁיר הַשִּׁירִים
סֵפֶר בְּהִיר סֵפֶר הַרְזִים¹
שְׁבַעַת הַיְכָלוֹת, כָּל הַסְּפָרִים
שֶׁל בֶּן נַחְמָנִי הֵם נִרְגָּזִים

¹ ספר הרזים הזכיר הראב"ע בפיו' הקצר על שמות (ג' י"ג), ובלקטי קדמוניות נספחים (צד י"ח),
אספרים של בן נחמני הוא הרמב"ן

לא.

וַיְיוֹם אַהֲרֹן, הַבְּלִי יוֹלְדָה
הַפִּיל לֹסוֹפִיא יְבוֹאוּ לָהּ
חֻקִּיהָ אֲנוּשִׁית תִּחְרַד חֻרְדָּה
שֶׁבְגָבוֹל אֲמַצְעֵי אוֹתוֹ מִשְׁפִּילָה⁽¹⁾

לב.

וְעַל שָׁפֶם יַעֲטָה הַהֲגִיזוֹן
חֻכְמַת הַדְּבֹר מֵהַ תַּעֲשֶׂה
נְעִים הַמְּלִיצָה חֵד הַדְּמִיזוֹן
לֹא יִמְצָא בָהּ, אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה

לג.

וַיִּחְרַד פּוֹרְפִירִיּוֹם וַיִּלְפֹּת⁽²⁾
הַמְּאֲמָרוֹת וְהַמְּלִיצָה
סֵפֶר הַהִיקֶשׁ עִם הַמוֹפֵת
נְצוּחַ וְהַטְּעָאָה שִׁיר וְהַלְצָה

לד.

וְהַלְמוּדִיּוֹת תְּהִי לְמִדְמָנָה⁽³⁾
וְהַגְּמִטְרִיא וְהַתְּשִׁבּוֹרֵת
הַמוֹסִיקָא עִם הַתְּכוּנָה
הַחֻכְמָה הַמַּעֲשִׂית אֵיךְ נַעֲדַרְתַּ

⁽¹⁾ כוננתו כי החקירה האנושיות תחרד מאד, בראותה כי האיש שהלך בדרך האמצעי במחקרו גם אותו משפילה השגחה העליונה

⁽²⁾ הוא החכם הנודע פורפיריוס והח' די רוסו מזכיר בין הספרים כ"י אשר לו את ספר המבוא לפורפיריוס מהעתקת אנטולי, עם הערות ר' משה די ריאטי, עיין בהקדמת הספר מקדש מעט (צד י"ט); ספר החקש הוא הנקרא אנלוטיקא הראשונה לאריסט' ספר המופס הוא אנלוטיקא השניה, עיין בס' מזכיר לבני רש"ף (צד כ"ה)

⁽³⁾ בכ"י רמוש נאמר, שיר למדנה ובכ"י שלי: יהי למדנה, ותקנתי: תהי למדמה (ישעיה כ"ה י)

לה.

סֵפֶר הַשְּׁמַע אֵיךְ יִנְפֵשׁ
סֵפֶר הַשָּׁמַיִם סֵפֶר הַחַיִּים
אוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם סֵפֶר הַנְּפֵשׁ
הַחַיִּים וְהַמְחַיֵּים סֵפֶר הַחַיִּים⁽¹⁾

לו.

סִפְּרוּ יִבְכוּ הָאֱלֹהִים
אֲשֶׁר מוֹפְשָׁטוֹת מִן הַחֹמֶר
סְבוֹת הַרְחֻקוֹת הָרְאשִׁיּוֹת
מֵאֲמַר הַלְּמַד הוּא הוּא אֹמֵר⁽²⁾

לז.

סֵעֶרְתָּ הַמִּנּוֹת הַשְּׂבִיץ אֲחֻזַּתִּי
לֹא אוֹכַל לָנוֹד עוֹד, כִּי שָׁלַחַו לְאֹמֵר
מִחַר תְּמֹת, אוֹי לִי נִשְׁנִי
סָחוּב וְהַשְּׁלֵךְ קְבוּרַת הַמּוֹר

לה.

סוֹעֶרָה עֲנִיָּה אָמִי מִה תַּעֲשֵׂי
עַת אֲשֶׁר תִּגְיַע לְךָ הַשְּׁמוּעָה
מִחֲמַד עֵינֵי עֲמַרְתָּ רֵאשִׁי
תִּסְפְּרִי עָלַי בְּמִקּוֹר דְּמַעָה

⁽¹⁾ הספרים האלה שייכים לארוסט' עיין רשימת רמש"ש לכ"ו ברלין (צד כ"ו) ועיין במבוא לספר חגמולי הנפש (צד י"ז)

⁽²⁾ לדעת רמש"ש כונתו על המאמר מספר מה שאחר הטבע הנרשם באות למד, עיין רשימת כ"ו ליידיען (צד ע"ט) העתקת ר"מ אבן תבון

ל.ט.

סִבְתָּךְ נִפְלְאָה מִה תַּעֲשֶׂה אָבִי
מִה מְאֹד רָעָה תְּהִי זְקֻנְתְּךָ
אֲחֵלִי מִחֹל לִי פִשְׁעֵי וְחֹבֵי
אִם לֹא כִרְאוּי כִפְדֻתֶיךָ

מ.

סֹאזֶן סֹאזֶן בְּרַעַשׁ שֶׁמֶן מִקְטָרֶג
מִצָּא בְּעַל הַזֶּב לַגְּבוֹת הַזֶּבֶב
דְּעוּ מִיִּדְעֵי כִי לֹא אֶהְרַג
עַל עֶזֶן גְּדוֹל עֹוִיתִי בּוֹ

מ.א.

סֶם הַמּוֹת, אֲמָרוּ כִי יַעֲצֵתִי
לְהַנְתֵּן קִבְעַת כּוֹס הַתְּרַעְלָה
לְעַרְלִים מִתּוֹ, לֹא פִשְׁעֵתִי
הַצְּמִיתוּ חַיִּי בּוֹאֵת הַעֲלִילָה

מ.ב.

סוֹד הַשֵּׁם לִירְאוּ לִוְלִירְבֵי עֲקִיבָא
וְחִבְרִיו, כִּמְעַט נִטְוִי רַגְלִי
בְּרֹאוֹתֵי מוֹתִי עַל לֹא סִבָּה
אֵךְ יְהוֹה צְדִיק עַל כָּל הַבָּא עֲלָי

מ.ג.

שׁוּחַ הַשֶּׁר כִּי יִצִּיל אֶת רֵאשִׁי
אִם אֶעֱזֹב אֲנִי אֶת דְּתוֹלְעֵי בֹרְאֵלִי
עֲנִיתִי מוֹב מוֹת גּוֹפֵי מְלוֹת נִפְשֵׁי
הַלֵּקִי הַצּוֹר הַחַי וְהַבֹּת יְהוֹה לֹו

מד.

סְחִי וּמָאוֹס כָּל רִגְלִים תִּרְמוֹס
מֹות, בְּעֵת אֲכֹזְרִיּוֹת אֶרֶץ זְמוּנִי¹
מִי הָאֱמִין זֹאת עַל מִשְׁחָ רִימוֹס
אֲנִי הַגִּבֹּר רָאָה עֵנִי

מה.

סָר מִר הַמָּוֹת, אֲמַנֵם אוֹי לִי
עַל שְׁבָרִי, הִיִּיתִי בְּמִבְחָר חַי
אַרְבַּע וְעֶשְׂרִים שָׁנָה יֵשׁ לִי
גִבְרָא בְּכֹלָא וְכָל מְאֹנֵי

מו.

סוֹף דָּבָר, הִדִּין עָלַי אֲצִדִּיק
אֶתְוֹדָה וְאוֹמֵר אֲבָל חַטָּאתִי
רָשַׁעְתִּי כִּי יִהְיֶה הַצִּדִּיק
אֲנֵא אֵל נָא מְחֹל לִי אֲשַׁמְתִּי

מו.

סֶעֱדֵנִי צוּרֵי תְהִי כַפָּרָה
מִיִּתְתִּי עַל עֵוְנִי, וּבִנְפֶשׁ מֵאֱמִין²
בְּצִרּוֹר תַּחִּים תִּתְּחִת צִרּוֹרָה
נִפְשֵׁי אֶתְךָ עַד קֵץ הַיָּמִין

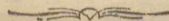
פ מ ה ה ק י נ ה

וְקִינָה הִיא וְקִינָה

וְתִהְיֶה לְקִינָה

¹ זמוני, כמו זמס רשע לצדיק (תהלים ל"ז ו"ב) ע"מ סבנוני, והמונה זממו לי, ומי האמין זאת שאני אחיה הגבר שיראה עני, ויהרג כהנם, וגם פה ישחמש היטיב בלשון הכתוב (איכה ג' א') אני הגבר ראה עני וגו'

² כהנם תקן וה"ש פה: ובנפשי אאמין, כי בכ"י שלי נאמר ג"כ: ובנפש מאמין, אך תחסר כאן מלת אומר הנהוג לרוב בשירים עיון הראב"ע (במדבר כ"ג, ז), וכונתו ובנפש מאמין אומר: בצרור החיים וכו', וחתם קינתו בהמלות הנצב"ה, ובגן עדן תהיה מנוחתו.

B

763.